

TWIST

ONGEWONE VERHALEN

Editoriaal

De liefde

Opinie

De nieuwe rebel

Gastschrijvers:

Germain Droogenbroodt

Jaap Ferwerda

Charles van Wettum

Harry de Vries

In memoriam:

Dos Wijnhof
(Thij Vervoort)

Mili van Veegh

Het verdomde blokje om

Hostwriters

Digitale boekenplank

INHOUD

Editoriaal	3
De liefde	
De nieuwe rebel	5
Opinie	
Verhaal: Een unieke attractie ©	8
Germain Droogenbroodt	
Verhaal: Vrienden ©	11
Jaap Ferwerda	
Verhaal: We blijven leren ©	15
Charles van Wettum	
Verhaal: De tweede ©	18
Harry G. de Vries	
In memoriam	24
Dos Wijnhof (Thij Vervoort)	
Verhaal: Het verdomde blokje om ©	27
Mili van Veegh	
Twist: De serie	30
Digitale boekenplank	

TWIST, onafhankelijk kosteloos eMagazine
Verschijnt 4 x per jaar
Jaargang 3
Uitgave 10, maart 2024
Verantwoordelijke uitgever: [Hostwriters](https://hostwriters.nl)
<https://hostwriters.nl>
e-mail: info@hostwriters.nl
0032 (0) 3 472 277 529
Copyright: © maart 2024
Redactie: Mili van Veegh, Marc Kerkhofs
Coverdesign: Jonas De Rauw
Omslagfoto: CGI: M. Kerkhofs
Binnenwerk: Hostwriters

EDITORIAAL

De redactie

Het jaar des Heeren ergens heel lang gelee ... Een jong paar kwam bij bisschop Valentijn met het verzoek hen te trouwen. Hij een heidense soldaat, zij een christen. 'Liefde weegt zwaarder dan Claudius' wet,' bromde Valentijn en hij gaf het paar zijn zegen. Al gauw, of wat dacht je, was het een aan- en afloop van paren met hetzelfde verzoek. Claudius kon daar niet over lachen; Valentijn werd gearresteerd en voor de keizer gebracht. Natuurlijk probeerde de trouwgrage bisschop prompt Claudius te bekeren. Dat was niet naar diens zin; hij liet Valentijn martelen en onthoofden, op 14 februari. Hoe toevallig is dat, zeg! Net voor het vonnis voltrokken werd, zag Valentijn kans het dochtertje van de gevangenisbewaarder een briefje toe te stoppen; van je Valentijn, stond erop.

De liefde

Waarom o waarom, vraag je je af, begint het editoriaal van een tijdschrift dat in maart uitkomt, met een feestdag in februari, Valentijn? Akkoord, toegegeven, we zijn er wat laat mee, maar kom, voor liefde is het nooit te laat, toch? Moeten we ons nu echt door de commercie bij de hand laten nemen om op die ene onzalige dag in februari onze geliefden duidelijk te maken dat we ze graag zien? Kom op zeg, liefde laat zich niet ringeloren en al zeker niet vastpinnen op een luizige datum.

Het kan je overvallen als je hijgend en riekend naar natgeregende hond nét de bus haalt en je zonder enige waarschuwing in de ogen verdrinkt van het meisje dat even opkijkt van haar mobiele telefoon. Het kan je vloeren terwijl je de ramen lapt en de nieuwe postbode je met een twinkellende oogopslag goedemorgen wenst terwijl hij fluitend zijn weg vervolgt. Het kan je zelfs overvallen terwijl je in je uppie rondwandelt en de zon weldadig in je nek voelt kriebelen.

De liefde heeft ganse bibliotheken doen volschrijven, heeft oorlogen doen ontstaan en koninkrijken ten val gebracht. Ze was er al voor de eerste oermens zijn eerste woordje kon prevelen en ze zal er zijn als de laatste mens op aarde ooit het licht uitdoet. Ze zweeft ergens rond in de onmetelijke ruimte en wie het geluk heeft er een keer vol met zijn wuf tegenaan te lopen, weet tenminste dat hij of zij gelééfd heeft. Liefde is een ziekte waarvan je hoopt dat je nooit geneest, een koorts waarvan je wil dat hij nooit zakt, een gezwel waarvan je hoopt dat het blijft groeien.

Het maakt zelfs niet eens uit of je man of vrouw of eender welke vorm daartussenin bent. Liefde is er voor alles wat ademt en leeft of beter, het is er verdomme de oorzaak van. Je kunt het ergste stuk chagrijn op aarde tegen het lijf lopen en ik verzeker je dat hij of zij vatbaar is voor een sprankel liefde. Het gevoel geliefd te zijn, dat er van je gehouden wordt, dat er voor je door het vuur zal gegaan worden ... het is verslavender dan de zwaarste drug en bevredigender dan het meest spetterende orgasme. Het is geen *petite mort* van enkele seconden, het is een delirium dat je levenslang wil vasthouden.

Je kunt er niet omheen: liefde is de drijvende kracht achter iedere hartslag en ademhaling. Wanneer het hart in de keel klopt, je flanellen benen krijgt

vervolg *EDITORIAAL*

---

en je roeringen voelt op plaatsen waarvan je niet wist dat je daar roeringen kon krijgen, dan, lieve zalige, knotsgekke, schandalig bange, slimme, domme, stoethaspelende en imperfecte sterveling, dan heb je een pijl van Cupido in je vege lijf gekregen en god verhoede dat je hem eruit trekt!

De lucht is doordrongen van de liefde en wij, wat doen wij? Die lucht amechtig in- en uitademen, louter om in leven te blijven, maar – of je het nu gelooft of niet –

als die sprankel liefde die je niet kan proeven, ruiken, zien, horen of voelen, er niet was, dan waren wij nog sneller dan de dinosaurussen ooit, uitgestorven. Ons stof zou zijn verdeeld door een eeuwig jagende wind naar alle uithoeken van het heelal om daar ooit, alsjeblieft, een morzel liefde te vinden ... ■

OPINIE

De nieuwe ...

Je hoort het weleens uit de mond van ouderen en zelfs van jongere mensen: vroeger was het beter. Vooruitgangsfilosofen steigeren bij deze uitspraak, melancholische achteruitkijkers knikken overtuigd, terwijl realisten de verschillende argumenten lezen en wijselijk zwijgen. We leven gezonder en langer dan vroeger. Zijn we nu gelukkiger?

... rebel

Als je afgaat op de alomtegenwoordige sociale media, lijken de levens van veel mensen regelrechte succesverhalen. De foto's van glimmende en schaterende gezichten spatten van het scherm en laten je verblind achter in je eigen grijze werkelijkheid. Iedereen weet over alles, waar het ook gebeurt in de wereld. Onmiddellijk, vers van de pers. Je kunt zelfs deelnemen aan gesprekken, je opinies delen, en gadverdamme, dat wordt ook massaal gedaan. Iedereen kruipt in de digitale pen, ongeacht hoe hooggegrepen het onderwerp is. Niemand lijkt nog last te hebben van hoogtevrees. Iedereen heeft 'een eigen mening', is 'rebels', komt voor zichzelf op, doet zijn of haar zegje. Punt. Ik ben een uniek, vrij, nadenkend specimen van de menselijke soort en de hele wereld zal en moet dat weten.

Twee acteurs gaan in de clinch voor een miljoenenpubliek? Feest! Voor- en tegenstanders worden gekozen, messen worden geslepen, meningen vliegen als hongerige sprinkhanen over de digitale velden en laten een woestijn achter van holle woorden, bordkartonnen idealen en tonnen waardeloos afval. Waarom doen we dat? Waarom willen wij per se onze mening uiten over zaken waar we in feite niets mee te maken hebben en waar godbetert niemand zit te wachten op onze mening van het moment? Omdat we 'rebels' zijn? Omdat we opkomen voor onszelf? Omdat we vrij zijn en ons niets laten zeggen? Omdat we zelfbewust zijn? Dirty Harry, vertolkt door Clint Eastwood (ja, ook een rechtse reactionaire zak die te oud is om nog relevant te zijn, nietwaar?), zei het zo: "Well, opinions are like assholes. Everybody has one." Anders gezegd: boeie.

Dit komt door het fenomeen dat schreeuwers hun gram halen. Als iemand een mening toetert en die krijgt behoorlijk wat steun op Facebook, Instagram, weet ik veel, dan stapelen de hondslelijke blauwe duimpjes zich op. Men weet niet waar het over gaat, men heeft wel onmiddellijk, ongezouten en ongefundeerd een mening klaar over de hoedenmaker. Zo vermoeiend.

En toch ... er broeit iets. Een nieuw soort rebel maakt meer en meer school. De nieuwe rebel is welopgevoed, spreekt met twee woorden. Dit merkwaardige specimen toetert niet, brult niet. Hij begint een bericht of een e-mail met 'beste', 'waarde', of zelfs 'lieve', en eindigt dat bericht of die

vervolg **OPINIE**

---

e-mail met een welluidende groet. Deze rebel grijpt niet snel naar de digitale pen, ongeacht hoe hooggegrepen het onderwerp is. Niet omdat hij of zij hoogtevrees heeft, nee. Maar omdat hij of zij zelfbewust is, vrij is, nadenkt en zich niet laat leiden door de emoties van het moment. Ook zal deze vreemde eend in de bijt niet beweren dat het vroeger beter was. De nieuwe rebel zegt niet wat hij of zij denkt, zwijgt over wat hij of zij weet. Weet je, het begrip 'nieuwe rebel' is verkeerd gekozen; ze waren er immers altijd al. Pas nu, door de schrikwekkend snel aangroeiende horde wildemannen en –vrouwen, beginnen ze op te vallen. Niet door wild om zich heen te slaan, dat doen ze niet. Nee, door hun rustige, vertrouwenwekkende

voorkomen. Ze houden zichzelf in bedwang, draaien niet als een dolle windhaan mee met de van alle kanten komende opiniewindjes. Ze laten eenieder in zijn of haar waarde simpelweg door niet te reageren. Met andere woorden, ze laten zich niet verleiden door deze of gene uitspraak. Vroeger was het zwarte schaap de uitzondering in de kudde witte schapen. Vandaag is het witte schaap de uitzondering tussen de zichzelf zwartgemaakte schapen. In een wereld van supermannen en –vrouwen is rust een verademing. En rust begint bij jezelf, nergens anders, hoe hard je ook zoekt. Als je het niet vindt in jezelf, vind je het **NERGENS.** ■

TWIST, genieten zonder argwaan

“Een nieuwe lente en een nieuw geluid.” Herman Gorter zal nooit bevroed hebben dat deze regel eindeloos geciteerd ging worden. Nu wordt het gebruikt om ‘Twist’ weer te lanceren, nadat we noodgedwongen ons eMagazine een jaar op stal moesten laten staan. Je zou je kunnen afvragen waarom we het doen. We halen ons veel werk op de hals en de respons is mager. Na een grondige introspectie kunnen we alleen de volgende conclusie trekken: we doen het graag. ‘Twist’ heeft potentieel en het wordt gewaardeerd door schrijvers en lezers die we hoog hebben zitten.

Twist blijft kosteloos volgens de geijkte formule en we weigeren in te boeten op kwaliteit. Reclame of andere ongein houden we ver van ons af. Eén dingetje is veranderd: we hebben Jaap Ferwerda, die eerdere Twists al verrijkte met zijn verhalen, gevraagd of hij dit jaar ieder kwartaal een literaire bijdrage wil leveren.

Helaas kunnen we dit jaar niet rekenen op de scherpe blik van redactioneel medewerker André Van Butsel. Hij werkt aan een nieuwe roman en doet daar veel research voor.

Houdt dat ons tegen? Hebben jullie ons al eens goed bekeken? Natuurlijk niet! Wij hopen in ieder geval dat ons enthousiasme 'Twist' te maken, overslaat op de lezers die massaal zullen gaan bladeren, lezen, het gaan verdelen op de sociale media, elkaar erop attent maken.

Uiteraard zijn alle vorige nummers te downloaden en te lezen via deze [link](#). Zie ook achter in dit eMagazine. Rondstruinen op onze website is trouwens sterk aanbevolen.

Nog dit:

TWIST is ontstaan uit onze behoefte een groot publiek kennis te laten maken met bijzondere ongewone verhalen en hun auteurs. Wij weren advertenties of enige andere vorm van betaalde content. TWIST wordt samengesteld en ontworpen vanuit een vrijwillige opzet zonder winstoogmerk. Waardeer je dit concept en wil je een euro of wat doneren voor het lezen van ons eMagazine?

Zo lief ... ■

verhaal *Een unieke attractie*©

Germain Droogenbroodt

De uit West-Vlaanderen afkomstige dichter **Germain Droogenbroodt** week in 1987 uit naar het schilderachtige Altea in Spanje. Hij debuteerde in 1984 met de poëziebundel 'Veertig aan de wand'. In Spanje organiseerde hij het poëziefestival 'La Costa Poética' en richtte er de stichting ITHACA Droogenbroodt-Leroy op, een culturele brug tussen Oost en West die poëzie- en muziekrecitals organiseert alsook exposities.

Zijn werk wordt in meer dan twintig landen gepubliceerd. Als oprichter en uitgever van **POINT Editions (POëzie INTernationaal)** publiceerde hij meer dan tachtig poëziebundels.

Droogenbroodt schrijft meer dan enkel poëzie, getuige zijn verhaal 'Een unieke attractie': een bevreemdende, surrealistische vertelling over vereenzelviging ...
Meer over Germain Droogenbroodt:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Germain_Droogenbroodt

<https://www.indeluiestoel.nl/author/germain-droogenbroodt/>

Toen de heer W. die ochtend uit zijn droomloze slaap gerinkeld werd, kon hij niet vermoeden wat hem die dag overkomen zou. Wel had hij reeds enkele dagen een hem tot nog toe onbekende pijn gevoeld, een vreemde pijn. Maar ziek was hij niet. Zijn handen, zijn vingers, ja, zelfs de kootjes van zijn tenen waren door een aanhoudend jeuken aangetast. Maar zo erg om in bed te blijven, was het ook niet, al was dat vreemde gevoel die dag erger dan de voorbije dagen. Het gaat wel over, had hij gedacht, had zich gewassen, aangekleed, ontbeten en was met enige vertraging naar zijn zaak in het centrum van de stad vertrokken.

Zoals elke dag was de grootstad door het lawaai van duizenden luchtverpestende en toeterende auto's uit haar slaap gerukt en kreeg ze de tijd niet meer om over haar talloze dromen na te kaarten. Alleen de voetgangers deden het wat rustiger aan, in ieder geval minder lawaaierig dan de auto's en de trams waarvan de metalen onderstellen schreeuwend protesteerden. Blijkbaar waren ze het beu, om fabrieksarbeiders gelijk, dag aan dag hetzelfde werk te moeten doen, verplicht om onveranderlijk het opgelegde spoor te moeten volgen.

Een van de vele voetgangers was de heer W. die zich haastig naar zijn zaak spoedde. Eigenlijk zou hij tussen de massa niet opgevallen zijn als hij zich niet op zo'n opvallend vreemde manier had voortbewogen. Hij leek wel op veren te lopen, alsof zijn benen hoog opwippende spiralen waren van het soort dat men vroeger in matrassen vond.

Niet alleen was zijn tred uitzonderlijk veerkrachtig, hij liep ook veel vlugger dan de andere voetgangers die hij voortdurend inhaalde, hier en daar bij het inhalen zelfs aanstootte. Zelf viel het de heer W. niet op,

vervolg *Een unieke attractie*©

dat vreemde gevoel van de voorbije dagen was wat afgenomen, hij schreef zijn uitzonderlijke vaart aan de gejaagdheid toe zijn zaak toch tijdig te kunnen openen, nog nooit was die te laat open geweest, al die jaren, nooit later dan half acht.

Het ergerde hem dat hij te laat zou zijn en dat zijn klanten op hem zouden moeten wachten.

Hij had een bloeiende slagerswinkel die in een uitzonderlijk grote variëteit worsten gespecialiseerd was. De klanten kwamen van heinde en ver en stonden elke dag, reeds vóór de winkel opening, aan te schuiven. Geen andere slager in die stad had zo'n uitzonderlijke diversiteit aan worst. De heer W. had zelf heel wat worstsoorten gecreëerd en was vergroeid met zijn worstenbedrijf als een huisjesslak aan haar schelp. Het was zijn leven, zijn doel. Omringd door slierten witte en rode worst, bloedworst, ham- en theeworst, ellenlange saucijzen, talloze soorten salami, bakken vol héérlijke braadworsten die de godganse dag lustig in hun vet lagen te sudderen, verzong hij steeds nieuwe en unieke worstsoorten, voetbal- en feuilletonworsten, worsten zonder vlees voor vegetariërs, leverworst zonder lever, kalkoenworst zonder kalkoen, stressreducerende worsten voor managers, alcoholvrije wijnworsten voor clerici, protestworsten voor vakbondslui, demagogiereducerende worsten voor politici, ja, zelfs ontwenningworsten voor smartphoneverslaafden. Een uniek aanbod, een consumptieproduct dat enkel een levend wezen zoals de mens zich uitdenken kan. Het worstaanbod van de slager was zo uniek dat het zelfs vermeld stond in het Guinness Book of Records.

Toen hij die dag zijn zaak bereikte, wees de klok van de nabije kerk reeds 07.40 uur. Tien minuten te laat! Nog nooit gebeurd! Een hele rij klanten stond reeds te

wachten. De heer W. vloekte. Zenuwachtig opende hij de deur en bezorgde meteen de vroege worstfans de gewenste specialiteiten. In de kortste tijd had hij alle klanten van zijn worstwaar bediend en leek het weer een normale doordeweekse dag te zullen worden.

Eigenlijk was het niet alleen zo dat de heer W. de beste en de grootste variatie worsten van heel het land te koop had, ook de zaak zelf was een unieke attractie. Het interieur van de winkel was in de vorm van een gigantische dikke worst en ook een soort worstmuseum. De tafeltjes, waar men de diverse worstvariëteiten kon proeven, leken vervaardigd uit een schijf salami, donkerbruin van kleur, met een wirwar van witte vetbolletjes erin. Ze werden geschraagd door reuze bierworsten als poten. Ook het eetgerei was aangepast. Vorken, lepels en messen leken platgedrukte tv-worstjes, wijnglazen in de vorm van gehalveerde Wiener worsten, zowat vijfmaal vergroot en mosterdkleurig. De ondernemersfantasie van de heer W. kende geen grenzen.

Ondertussen waren er weer nieuwe klanten binnengekomen. De braad- en Frankfurterworsten dampen als schoorstenen van vreedzame fabrieksgebouwen. Het zou blijkbaar een zomerse dag worden. De heer W. had het warm, erg warm, hij zweette bovenmatig. Hij was ook niet meer zo jong. Het zijn de jaren, dacht hij. Wellicht door de nervositeit en de drukte van die dag was de jeuk van de laatste dagen weer toegenomen, almaar heviger geworden, bijna onuitstaanbaar. Straks moet ik de zaak nog sluiten en naar de dokter gaan, dacht hij. Hij kreeg het benauwd, opende zijn boord en wreef zijn vingers die mateloos jeukten. Ook zijn tenen waren door een onuitstaanbaar jeuken aangetast dat almaar heviger, nauwelijks nog draaglijk was. Het werd met de minuut erger. Wat gebeurt er toch met mij, vroeg hij zich af. Hij had de laatste tijd wat reuma gehad;

vervolg *Een unieke attractie*©

---

dit voelde als iets helemaal anders. Nee, de laatste dagen had hij die reuma niet meer gevoeld. Ook de pijn in zijn rug was verdwenen, het leek wel alsof zijn ruggengraat verdwenen was. Mijn rug lijkt wel van rubber, had hij gelachen. Alleen van zijn vingers en van zijn tenen had hij last gehad. De jeuk, die dag na dag erger geworden was en die zijn vingers en zijn tenen gevoellozer, zelfs dikker maakten, had hem verontrust. Ook zijn huidskleur was veranderd, was vaal geworden, oranjebruin. “Ik krijg vingers als Wiener worsten”, had hij zijn klanten gezegd.

Toen hij door dat vreemde gevoel en dat jeuken bijna flauwgevallen was, verminderde het plots en leek het over te gaan. Hij zuchtte opgelucht. Pas toen bemerkte hij dat er in zijn winkel een uitzonderlijke stilte heerste.

Er werd niet meer besteld, de bezoekers gaapten hem sprakeloos aan. Ook vóór de zaak stond een steeds groter wordende menigte te kijken. Alsof iedereen hem wou zien, alsof hij een unieke attractie geworden was. ■

verhaal Vrienden©

Jaap Ferwerda

Jaap Ferwerda schrijft naar eigen zeggen al ‘van in de wieg’. Na een gevarieerde en rijk gevulde carrière legt hij nu de focus volledig op het schrijven. Hij heeft een nuchtere kijk op de dingen; zijn verhalen getuigen van een zorgvuldige stilerings en nauwgezette observatie. Daarbij ontbreekt milde ironie niet en ligt de humor verscholen onder een ontluisterend laagje *condition humaine*.

De opzet van ons e-Magazine houdt in dat we telkens nieuwe schrijvers een podium willen bieden. Jaap, die 'Twist' al eerder verrijkte met zijn verhalen, is de spreekwoordelijke uitzondering op die regel. Samen met hem spraken we af dat hij elk kwartaal een verhaal gaat brengen. Waarom? Omdat zijn verhalen weergaloos zijn.

Van ons vieren woonde Ronald het best, op een zolder in het centrum. Hij keek neer op het kleine geluk van de bomen en de glinsterende gracht. De verdieping onder hem werd niet bewoond: te duur. Voor Ronald gold dat niet, zijn zolder was een zootje. Eigenlijk was die zolder onbewoonbaar: er ontbraken planken in de vloer, de ruiten aan de achterkant waren kapot, de gaten had hij met karton bedekt. Het dak had geen beschot zodat je ‘s winters bevroor, verwarming was er niet. Die ene winter van onze vriendschap zaten we met ons vieren dicht tegen elkaar aan met twee dekens om ons heen, we ademden elkaars warmte in.

En toch benijdden wij hem zijn onderkomen: hij betaalde haast niks en hij kon er doen wat hij wilde. Eens in de twee weken kwam zijn moeder langs voor de vuile was.

Zelf sliep ik in een etalage aan de De Ruyterweg, anderhalf bij drie meter, je kon er net een bed in kwijt. Gordijnen voor de ruit, zon kwam er niet in. De ruimte erachter, vroeger een winkel, was een stampvolle opslagplaats. Maar ik had het beter dan Teun, de tekenaar. Die overnachtte in de schuur van een tuin op Kattenburg. Van ons vieren was Femke de enige met een menswaardig onderkomen, ze had nog haar oude slaapkamer in het huis van haar ouders. Haar beperking was dat ze op straat zou worden gezet als de ouders ook maar de minste last van haar hadden. “We hebben nu meer dan genoeg met je meegemaakt.” Dat was onze gemene deler: een beroerde verhouding met onze ouders, en ook het eerste waarin we elkaar gevonden hadden. Wij waren vrienden. Wij waren sterk.

We bezaten alle vier een fiets en daarmee waren we op een zomerdag per toeval samengebracht in een café aan de rand van de Jordaan waar we aan de praat raakten en ons gemeenschappelijk noodlot ontdekten. Gelukkig leek geen van ons zwaar aan de omstandigheden te tillen, overtuigd als we waren van een stralende toekomst. Ronald zou roem vergaren als cabaretier,

vervolg *Vrienden*©

zanger en acteur, Ramses was zijn voorbeeld; Teun had al eens een illustratie-opdracht van de Bezige Bij gehad, dat kon alleen maar beter worden; Femke was een donkere schoonheid, daar viel altijd geld uit te slaan, en ze zat op ballet, ook een goudmijn; en ik zou natuurlijk een glanzende loopbaan als schrijver krijgen. De meeste tijd brachten we door op Ronalds zolder. Daar konden we onze emoties luidkeels de vrije loop laten. Ook Bill Withers, Meatloaf en Chi Coltrane knalden tegen de hanenbalken op. Omdat we allemaal iets met kunst hadden, leken onze gesprekken vaak erg op eerdere gesprekken: de rangorde van de kunsten, het nut van kunst, de domheid van de maatschappij tegenover ons kunstenaars, de grootsheid van bewonderde voorbeelden. We liepen alle tentoonstellingen af en lazen ons suf. De Oudemanhuispoort, het Waterlooplein en De Slegte leverden boeken en wat we niet konden betalen, stalen we: 'Geest en geld - onverenigbaar.'

Ronald had Joyce gelezen en verkondigde vanaf dat moment dat Joyce en Proust de grote meesters waren die onze eeuw gestalte hadden gegeven.

'De diepte, man, de simpele diepte van die twee, daar kan niemand tegenop. Al die andere tobbers, die slippendragers, die nitwits ... allemaal proberen ze wat die twee gelukt is, maar ja ... geen genie, hè.'

'Wat een ongelooflijke flauwekul,' stoof Femke op. 'Je denkt toch niet dat onze hele eeuw maar twee genieën heeft opgeleverd? Miljarden mensen en maar twee genieën?'

'Ik heb het over de schrijverij, hè. Natuurlijk zijn er meer genieën geweest, maar die hielden zich met andere dingen bezig. Freud, Einstein en allerlei mensen waar ik niks van weet, die de fiets of de locomotief hebben uitgevonden, of de paperclip. Of de sokophouder.'

'Humor zeker? Kafka, Musil, Eliot, Sartre. Je hebt geen idee waar je het over hebt, man.'

Ik bracht voorzichtig naar voren: 'Boon, Louis Paul

Boon, dat vind ik nou een geniale schrijver.' Maar deze mening werd met hoongelach verworpen want niemand had hem gelezen.

Genie was een onderwerp dat ons erg bezighield. Heimelijk verwachtten we dat we zelf wel eens een beetje geniaal konden zijn. Dat onze beentjes te kort waren, werd niet veel later duidelijk.

Onze inkomsten waren schraal. Ronald was elke dag bezig met het mengen van tabak en substanties waar hij niet over uitweidde. De resultaten bracht hij aan de man. Teun werkte in een bedrijf dat decors maakte voor toneel en tv. Zo nu en dan moest hij daar zijn talent als kunstschilder inzetten, maar meestal kwam het neer op timmeren, zagen en grote vlakken verven. Femke kreeg een kleine toelage van haar ouders, "als ze zich verder maar niet vertoonde" en was door een vriendin in dienst genomen als verkoopster in een boetiek. De boetiek was geen vetpot. En ik fietste elke dag naar de Dam, naar de Nederlandsche Spaarkas, waar ik op de correspondentie-afdeling de klachten van boze klanten moest bezweren. Die klanten waren meestal zeer terecht boos, omdat een van de louche vertegenwoordigers in de buitendienst hen veel te veel spaareenheden had aangesmeerd. Ik verrichtte schuldbeladen arbeid.

In een groepje als dat van ons konden innige relaties niet uitblijven. Femke probeerde ieder van ons uit en bleek tenslotte een voorkeur te hebben voor Teun. Dat was geen wonder, Teun was met afstand de mooiste man op zolder, met buiteland blond haar en stralende ogen. Zij waren 'een soort stel', Femkes woorden. Ze zaten meestal naast elkaar op Ronalds doorgezakte bank. Ze friemelden een beetje. Verder hadden we er geen last van. We trokken met z'n vieren op en waar we ons ook vertoonden, wie we ook ontmoetten, we waren één, we spraken met dezelfde mond. En die winter vormden we sowieso één warm lichaam. Geen plaats voor jaloezie.

vervolg *Vrienden*©

Ons Amsterdam van de jaren '70 trilde en flikkerde van cinema. De Nederlandse filmindustrie was *booming*. Jong talent, regisseurs, schrijvers, acteurs en producenten rolden over elkaar heen, soms in letterlijke zin, in hun haast om de ladder naar de filmhemel te bereiken. Film liet zien wie je werkelijk was, film leverde roem, geld en liefde op, film was het firmament van de kunst. Bij Reynders en Eijlders ontmoetten we artiesten en kunstluizen en Femke maakte kennis met de beroemde filmproducer Kilo Mazurski. Die verrees met zijn hele vervette gestalte vanachter zijn tafeltje in Eijlders op het moment dat wij vieren binnenkwamen. Terwijl Femke langsliep, stak hij een hand uit en vatte haar bij de kin. Hij hield haar op een armlengte afstand, nam haar van top tot teen en terug op en zei met een stem uit zijn onderbuik: 'Zie, de verschrikkelijke schoonheid van de vrouw.'

Teun kwam aarzelend naderbij om er iets van te zeggen, maar voor het zover was, sloeg Femke zelf met de knokkels van haar rechterhand keihard tegen Mazurski's pols. Hij dook ineen en kreunde: 'God, wat slaat het hard!' Blijkbaar was hij hierdoor overtuigd van haar potentieel: in één adem door nodigde hij haar uit voor een feest in zijn 'condo'.

'*The four of us*,' zei Femke. Dat was goed.

De condo bleek een zolderruimte aan een van de grachten. Toen we binnenkwamen, zei Ronald geïmponeerd: 'Dit is nog groter dan mijn zolder.' Hij overdreef niet. De ruimte was enorm. Alles werd op kunstige wijze zo slecht verlicht dat je over halfdonker kon spreken en toch was er overzicht. Zo ver het oog reikte, waren er makkelijke zitplaatsen opgesteld. In het midden stonden zuilen, waaromheen zachte banken en tafels met drank waren gegroepeerd. Aan een uiteinde stond een enorm rond bed, waarin Mazurski met ontbloot bovenlijf tegen een stapel kussens leunde en tevreden de ruimte overzag. Door

de schemer bewogen zich enkele tientallen schimmen waaronder bij nader toezien bekende gezichten van schrijvers en kunstenaars. Wij installeerden ons enigszins bevangen op een bank en bekeken de activiteiten. Dat was niet naar de zin van Mazurski. Hij klom uit bed en liep op ons toe. Hij droeg een pyjamabroek met een split waardoor zijn geslacht met elke stap even oplichtte. 'Godver,' zei Teun.

'Mijn gasten!' brulde Mazurski. 'Hoe heet het wijfje? Laat het spreken!'

Femke had even geen verweer. 'Femke.'

Mazurski richtte zich tot de schimmen: 'Dit is Femke! Toonbeeld van het vrouwelijk mysterie. De Witte Godin zelf, in een andere kleur. Laat het haar aan niets ontbreken. Wat kan ik voor je inschenken?' Het was duidelijk dat hij de rest van ons groepje niet zag zitten. Terwijl hij Femke meetroonde naar een dranktafel, waagden wij ons ook de ruimte in. De avond ontwikkelde zich naar verwachting. Er werd gedronken en gesnoven en het duurde niet lang voor ik niet meer zeker was van wat er om mij heen gebeurde. Het moet al na middernacht geweest zijn dat Femke opnieuw een klap uitdeelde aan Mazurski die haar mee wilde trekken naar zijn bed. Hij reageerde met een komische buiging en vatte een ander meisje bij de arm. Nevelig veel later staarde ik voor me uit op een bank en merkte plotseling dat ik naast Ronald zat. Hij merkte mij ook op. We moesten lachen.

'Waar is Femke?' vroeg ik.

'Daar,' wees Ronald. Ze zat op een andere bank met een harig iemand te praten.

'Een kunstenaar, denk ik,' zei Ronald.

'Ja, denk ik ook,' zei ik.

'En waar is Teun?' vroeg ik.

'Teun?'

'Ja, Teun.'

'Ik weet niet waar Teun is.'

'Heb je hem niet gezien?'

'Nee. Jij?'

vervolg *Vrienden*©

‘Nee, ik heb hem niet gezien.’

Nadat we hier enige tijd over hadden nagedacht, zei

Ronald: ‘Ik ga toch maar eens kijken.’

‘Naar Teun bedoel je?’

‘Ja, Teun.’

‘Dat is goed. Ik loop wel met je mee.’

‘Ja, goed. Pas op, niet omvallen!’

‘Nee, goed dat je het zegt. Hou me maar even vast.’

Gearmd liepen we door de ruimte waar intussen banken bezet waren door slapende of neukende gestalten. Achter de tweede pilaar vonden we Teun.

Hij zat bij Mazurski die een hand in de broek van Teun had. Een hand van Teun zat in de pyjamabroek van Mazurski. Ze maakten knedende bewegingen en keken elkaar verheerlijkt aan, zonder op toeschouwers te letten. Ronald en ik hadden niet gemerkt dat Femke ons gevolgd was, tot we haar stem achter ons hoorden:

‘Teun! Gadverdamme! Gadverdamme, Teun!’

Geschrokken keken we om. Femke was al op weg naar de lift die onmiddellijk open schoof en weer dicht. En dat was het laatste wat we van haar zagen.

Teun was opgesprongen en had het benul zijn broek dicht te ritsen. Stom staarde hij naar waar Femke verdwenen was. Hij keek Ronald en mij aan en knikte met een uitdrukking van: zo gaan die dingen. Toen liet hij zich weer zakken. Mazurski zag Ronald en mij wankelen en zei: ‘Jullie voelen je niet zo goed, manschappen. Ga maar even spazieren op het platte dak, daar kom je van bij. De deuro is daaro.’ Hij wees naar een erkerdeur die uit de schuine dakwand vooruitstak en wijdde zijn aandacht weer aan Teun. Ronald en ik liepen terug naar onze bank waar Ronald mij ondersteunde terwijl ik op het tapijt braakte.

‘Ik denk dat ik dat maar even ga doen,’ zei hij, ‘even naar buiten. Ik voel me een beetje in de war met Teun en zo.’

‘Ja,’ zei ik, ‘en met Femke en zo. Ik kan er niet goed bij.’

‘Nee, daar heb je gelijk in. Ik moet nadenken. Ik denk dat ik maar naar buiten ga.’

‘Ja,’ zei ik, ‘moet je doen. Trek je jas aan, het is koud. Ik ga nog even liggen want ik moet nog even liggen.’

Die nacht belde de politie bij Mazurski aan met de mededeling dat er een dode man was gevonden op straat en of die persoon hier bekend was. Aan de overkant hadden bewoners een man op het dak gezien. Hij liep onvast en leek steun te zoeken. En toen zagen ze hem ineens niet meer en hadden ze de politie gewaarschuwd.

‘Chottechot,’ zei Mazurski, ‘dat zal die vriend van hullie daar zijn. Er zit geen reling langs het dak, dus een vrije val heb je zo voor mekaar.’

‘Wat!’ riep ik. ‘En jij stuurt hem het dak op terwijl hij hartstikke bezopen is!’

‘Ah-ah vriendje, hier was van sturen geen sprake, wat? Louter vrije wil en de weg wijzen. Treurig maar waar.’

‘Er komt nog een onderzoek,’ zei de agent. ‘Mag ik uw gegevens noteren?’

Ik heb Ronald niet meer gezien. Zijn moeder heeft hem geïdentificeerd.

Tussen Teun en mij is het niet meer goed gekomen. Hij bleef rommelen in de omgeving van Mazurski. Ik las dat hij een rol had gekregen in een film die op Ibiza speelde. Hij trad daarin op als goeroe van het vrije leven of zoiets. Later hoorde ik dat hij artistieke potten verkocht. En daarna nooit meer iets.

Mochten hij en Femke nog leven en dit lezen, dan ben ik er zeker van dat ze een brok in de keel krijgen en misschien wel een potje moeten huilen. Hoewel ik Femke dat nooit heb zien doen. ■

verhaal *We blijven leren*©

Charles van Wettum

Charles van Wettum is als SF-schrijver een laatbloeiër. Met bravoure bestormt hij de sciencefiction-scene in de lage landen. Zelf verhult deze auteur niet schatplichtig te zijn aan Philip K. Dick en Asimov, al laat zijn eigen werk vooral zien dat hij zelf een vruchtbare fantasie en pen heeft. In ‘We blijven leren’ zit cynisme en menselijkheid, frustratie en kille logica. Tegelijkertijd wordt – zomaar voor de vuist weg – onze eigen menselijkheid in het geding gebracht. En dat in een kortverhaal ...

<https://wettum.org/>

‘Ga je nu alweer naar zo’n beoordelingsgesprek?’ vraagt mijn groepsleider wanneer ik me afmeld voor de middagdienst. Ik reageer niet. Uit mijn statistieken blijkt dat ik dan het makkelijkst verlof krijg.

‘Nou ja, dat los ik dan wel op. Goed, een uur. Zorg dat je op tijd terug bent.’

Iedereen in het team weet dat ik meneer De Man bezoek. Als ambtenaar beslist hij over de aanvraag van androïden die als menselijk erkend willen worden. Ik ben vaak bij hem langs geweest. ‘e-Dokter Datien’ noemt hij me. De vreemde aansprektitel interpreteer ik als een combinatie van cynisme en vermaak. Vanzelfsprekend is de titel ‘dokter’ niet officieel. Hoewel, ik ben eraan bezig, het moment zal komen ...

‘Centrale. Log DA10 uit,’ commandeert de groepsleider. De centrale antwoordt met een rij knipperende rode lichtjes. ‘Goed, je kunt gaan.’

Terwijl ik via de laaddeur de serverkelder van het ziekenhuis verlaat, valt de medische dataverbinding weg. Ik kan even geen diagnoses stellen, geen medicijnen controleren en geen behandelplannen voorstellen. Bij afwezigheid van werk start ik een serie nieuwe simulaties voor het komende gesprek. Het is mijn variant van nervositeit.

Mijn obsessie maakt mij de risée van de afdeling. Chef-arts Broker en zijn collega’s noemen me arrogant; met hoge waarschijnlijkheid zijn ze jaloers op mijn competenties. Mijn elektronische soortgenoten lachen mee met de mensen. Ik neem ze dat niet kwalijk: ze zijn bang dat ik alweer zal falen en nog banger dat ik op een dag zal slagen. Op mij heeft het geen invloed: mijn doel is mens te worden. Of erkend te worden als menselijk, dat is wat mij betreft hetzelfde.

Tot nu toe is het me niet gelukt meneer De Man te overtuigen van mijn capaciteiten; ik heb een lange rij afwijzingen achter de rug. Opgeven? Dat doe ik niet. Dat kan ik niet.

vervolg *We blijven leren*©

Het gemeentehuis betreed ik door de leveranciers-ingang, zoals dat van mijn soort wordt verwacht. De liften zijn voor mensen, ik neem het trappenhuis naar het kantoor van meneer De Man op de derde verdieping. Een andere androïde kom ik op mijn route nooit tegen, op basis van de frequentie is de kans zestig procent dat ik zijn enige bezoeker ben.

‘Ah, e-dokter Datien. Goed je te zien. Ga zitten.’ Meneer De Man is een oude, kalende man. Altijd vriendelijk. Altijd correct in zijn afwijzingen. ‘Wat gaan we vandaag bespreken?’

Voor vandaag heb ik met de gegevens uit de database van het ziekenhuis een vergelijkend onderzoek uitgevoerd. De conclusie is glashelder: ik ben een betere arts dan mijn menselijke collega’s. Minder fouten. Aantoonbaar snellere en vaker correcte diagnoses. Mijn keuzes bij behandelmethoden zijn altijd conform de protocollen, de medicatie die ik kies, is vaker werkzaam. Het rapport dat ik meneer De Man voorleg, is kort.

‘Ah, ik zie het.’ Hij bladert razendsnel door de pagina’s. ‘Dokter Datien, waarom is dit zo belangrijk?’

Mijn antwoord is eerlijk, of ik dat wil of niet. Oneerlijk kan niet, maar het is soms moeilijk eenduidig te bepalen wat eerlijk is.

‘Ik bepaal elke week het meest kansrijke antwoord. Elke afwijzing levert nieuwe informatie op.’ Vorige keer sprak De Man me aan over intuïtie en creativiteit. Het onderwerp bracht me even van mijn stuk, vandaag toon ik echter aan daar goede vervangers voor te hebben.

‘Kijk, hier.’ Ik wijs op de resultaten.

‘Dat maakt je waardevol, jazeker. Maar menselijk?’ Meneer De Man snuift, pakt zijn zakdoek en snuit zijn neus. Met grote waarschijnlijkheid is het minachting. Een mogelijk alternatief is teleurstelling, voor verkoudheid zijn er geen ondersteunende symptomen. Of is mijn berekening van zijn overwegingen onjuist? Misschien omdat hij er zelf niet zeker van is?

‘Het is statistisch waar.’

‘Ja, dat is zo.’ Hij bladert nog even door mijn rapportage, de figuur waar hij nu naar kijkt gaat over röntgenfoto’s. Ik ontdek dertig procent meer kleine tumoren dan de best scorende menselijke arts.

‘Het is niet voldoende. Menselijk zijn wordt niet bepaald door statistiek.’ Mijn verzoek is dus weer afgewezen.

‘Waardoor dan wel?’ Ik stel deze vraag aan het eind van elk gesprek. Het antwoord is ook altijd hetzelfde: ‘Wat mens-zijn betekent, moet je zelf ontdekken. Net als ieder mens.’

Vanzelfsprekend zie ik de discrepantie tussen de gewenste en de gerealiseerde uitkomst van dit gesprek. Het is mijn variant van teleurstelling: ik heb óók emoties, al zijn ze digitaal. Morgen doe ik een nieuwe aanvraag.

In het ziekenhuis meld ik me voor de inlog op de spoedeisende hulp. Het is mijn favoriete afdeling: mijn toegevoegde waarde is het grootst wanneer razendsnelle diagnoses gevraagd worden.

‘Ga daar maar in de hoek staan, Datien. Jij hebt geen koffie nodig,’ zegt dokter Broker wanneer ik de teamkamer binnenloop. Ze lachen.

Natuurlijk heb ik de benodigde voorzieningen om sociale processen goed te laten verlopen. De koffie-optie heb ik nog nooit hoeven gebruiken. Ook naast de koffiemachine ontvang ik alle mededelingen en dossiers.

‘Hé, Broker, hoor ik nou goed dat je een vakantie naar Kroatië hebt geboekt?’ De vraag wordt gesteld door een verpleger.

De specialist lacht. ‘Ja, heerlijk. Vier weken in de zon.’ In de personeelsplanning zie ik dat Broker niet meer dan drie weken vakantie heeft. Hij is een betere arts dan veel van zijn menselijke collega’s; tegelijk wijkt hij in mondelinge mededelingen regelmatig af van de werkelijkheid. Ik heb er nog nooit een motief voor kunnen vinden.

vervolg *We blijven leren*©

‘Attentie. Inkomende ambulance.’ Het rolluik van de garage gaat al omhoog, de ziekenwagen rijdt stapvoets naar binnen. Terwijl ik naast de automaat sta, lees ik het dossier. Hartaanval. Eerste behandeling heeft plaatsgevonden in de wagen. Ik zoek het dossier op, verzamel achtergrondinformatie, maak de eerste analyse en geef advies voor verder onderzoek. Mijn advies komt overeen met dat van dokter Broker; mijn input wordt genegeerd.

Met ‘Inkomende ambulance’ wordt de volgende klus aangekondigd. De verpleger legt zijn telefoon neer, hij moet nu bijspringen.

Deze keer zijn het twee dossiers. Een verkeersongeluk. Een vrouw en haar jonge kindje. De vrouw heeft geen grote verwondingen. De baby echter ... De ambulancebroeders hebben moeder en kind al met de grootste spoed doorgestuurd voor onderzoek, ik zal zo dadelijk alle informatie ontvangen.

De eerste CT-scan komt binnen. Een klein lichaampje. Inwendige bloedingen. Het hoofdje is vervormd. Bloedingen in de hersenen. Terwijl het dossier openstaat, wordt het overlijden vastgesteld.

De telefoon van dokter Broker gaat. Ik weet niet wat er gezegd wordt, alleen zijn reactie is zichtbaar. Zijn altijd aanwezige cynische glimlach is verdwenen.

‘Heeft ze het niet gehaald?’ zegt hij in de hoorn. Hij vloekt hartgrondig, dan hangt hij op en schudt zijn hoofd. ‘De moeder is oké,’ zegt hij tegen de verpleger. Tegen mij praat hij nooit. ‘Het meisje is dood. Klotewereld.’

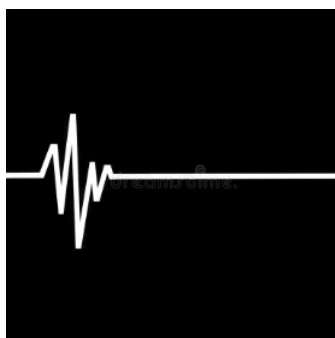
‘We konden niets doen, Broker,’ antwoordt de verpleger. Hij legt een hand op de schouder van de specialist.

‘Ik weet het,’ antwoordt Broker langzaam. Vanzelfsprekend weet hij het, Broker is een goede arts. Toch zie ik tranen in zijn ogen. Dat verbaast me. Nog een keer doorloop ik de procesevaluatie. De conclusie blijft dezelfde als die van de verpleger: er is geen fout gemaakt. Iedereen heeft optimaal gefunctioneerd.

‘Het kindje was kansloos,’ voegt de verpleger toe. Hoewel feitelijk juist, is het een overbodige constatering. Ik zeg het niet omdat de mededeling niets toevoegt.

Ik probeer een traan te reproduceren. Dat lukt, ik heb inderdaad alle faciliteiten. Even komt de vraag in me op: is dit belangrijke input voor mijn zoektocht naar menselijkheid? Vrijwel direct verwerp ik het idee. Zo’n klein beetje water, dat kan onmogelijk relevant zijn.

Ik zie in het systeem dat de volgende ambulance het terrein oprijdt. ■

verhaal *De tweede*©

Harry G. de Vries

Harry G. de Vries (1961) debuteerde in 2003 als vertaler van dichter Philip Larkin. In 2014 begon hij met het schrijven van Engelstalige gedichten waarvan een deel verscheen als bundel 'Colourisations' (Uitgeverij Wel, 2020). Ook werden zijn gedichten opgenomen in Amerikaanse en Britse literaire tijdschriften (The Broadkill Review (Delaware, USA) en ENVOI (Cinnamon Press, UK)). In 2022 verscheen bij uitgeverij FAMA zijn berijmde vertaling van het 'Halliwell Manuscript' uit 1425; de oudst bekende bron voor de internationale Vrijmetselarij. In 2024 verschijnt zijn vertaling van dit werk ook in berijmd modern Engels bij Lewis Masonic. Uitgeverij GiST te Delft publiceert in datzelfde jaar zijn bundel met korte verhalen.

Alle gedichten van Harry G. de Vries zijn gepubliceerd op zijn website: <https://sites.google.com/view/poemsbyharrygdevries/poems>

Harry is werkzaam als docent Engels bij Avans Hogeschool in Breda.

1. De Schenking

Het oude pand had iets opzienbarends opgeleverd. Dat was mij telefonisch verzekerd door de nieuwe eigenaar, mijn vriend Marc. Die had me ervan overtuigd dat mijn expertise als amateurhistoricus was geboden om hem te adviseren. Dus volgde ik hem daags na ons gesprek via steeds smaller wordende trappen naar de bovenste verdieping van zijn aanwinst.

'Het is een hele klim!' zei Marc, waarmee hij leek te willen suggereren dat er sprake was van een hoog herenhuisgehalte. De gietijzeren wenteltrap die ons vanaf de derde verdieping naar de zolder leidde, voelde koud aan. Geen wonder, door talrijke spleetjes tussen de dakpannen straalde de winterzon. 'Daar staan ze.' Zijn adem condenseerde en verried de inspanning die hij wellicht verborgen wilde houden. In het gerasterde licht stond een blok van opeengestapelde houten kistjes, elk ter grootte van een flinke schoenendoos.

'Mag ik?'

'Ga je gang, maar pas op – ze zijn loodzwaar.' Ondanks de waarschuwing, werd ik verrast. 'Neem er maar een mee naar beneden. Daar is meer licht.' Een etage lager plaatste ik het kistje in een vensterbank. Op het etiket stond met sierlijke letters: 'Nrs. 140 – 270, 1875'. Het deksel liet zich zonder moeite verwijderen. Ik zag iets dat leek op een zorgvuldig uitgesneden blok glas en voelde aan het geribbelde oppervlak. 'Voorzichtig,' zei Marc, 'ze zijn vlijmscherp!' Ik keek Marc vragend aan. 'Ocharme, je herkent het niet eens. Begrijpelijk, want jij maakt foto's met je mobiele telefoon. En je bewaart ze ergens in de cloud. Maar dit is geschiedenis, jongen! Dit zijn glasnegatieven. Glas was de voorloper van het filmrolletje. Of heb je dat ook nooit meegekregen, meneer de historicus? Laten we zeggen dat je de cloud in je handen hebt. Dit zijn glazen plaatjes uit de begindagen van

vervolg *De tweede*©

de fotografie. Er zit een lichtgevoelig laagje op, dat na het maken van de foto, een zogenaamd glasnegatief opleverde. Daar maakte men een positief beeld mee, ofwel een foto. Van papier. Capiche?’

‘Dûh!’ Ik probeerde een plaatje los te maken. ‘Ze zitten aan elkaar vast.’

Marc streek met zijn vingertoppen over het groenglanzende oppervlak alsof het indexkaartjes betrof in de lade van een bibliotheekcatalogus.

‘Klopt. Ze zitten als Siamese meerlingen aan elkaar. Maar daar weet jij wel raad op. Je mag deze hele beeldschat meenemen. Je weet hoe ik je clubje ben toegewijd.’

Mijn nieuwsgierigheid won het van mijn vermoeden dat de overdracht vooral het gemak diende van mijn oude makker. De kistjes waren immers al meer dan anderhalve eeuw niet verplaatst door voorgaande bewoners – waarschijnlijk om redenen van gewichtige aard. Die schone taak was aan mij voorbehouden in ruil voor Marcs gulle schenking aan de vereniging Oud-Edegem.

2. De Nalatenschap

‘Alles,’ zei Marc ‘komt uit de nalatenschap van Eduard Veraelst, fotograaf te Edegem en volgens mijn notaris een van de eerste bewoners van dit huis. Hij zou in de tweede helft van de 19e eeuw nogal wat stadgenoten hebben geportretteerd. Het resultaat van die arbeid werd na zijn overlijden hier op de zolder aangetroffen. Het stond kennelijk niemand in de weg; mijn voorgangers lieten het onaangeroerd. Maar ja, het historische belang prevaleert, nietwaar? En dus heb ik besloten om je hulp in te roepen.’ Ik keek kort naar het plafond.

‘Hoeveel staan er?’

‘Ruim veertig. En voor Oud-Edegem is het een verrijking, toch? Iets om de komende jaren jullie tanden in te zetten. Er zit trouwens ook een soort

kasboek bij waarin Veraelst nauwkeurig noteerde wie er wanneer op de gevoelige plaat is vastgelegd. Leuk, toch?’

‘Goed, ik kom het hele spul deze week halen. Wil je er nog iets voor hebben?’

‘Amai, zonne! Ik ga jou toch geen geld vragen als ik je liefhebberij faciliteer? Nee, dat is in orde. Steek maar een banier voor mij uit op je website. Mag ik vragen wanneer je alles komt ophalen?’

‘Dinsdagavond zou mij goed uitkomen. Schikt jou dat ook?’ Marc deed een greep in de binnenzak van zijn colbert.

‘In dat geval leen ik je de sleutel. Ik kan helaas niet assisteren in verband met het voorbereiden van de verhuizing. Jojanneke is daar zeer precies in. Het zou een kot vol herrie opleveren als ik haar dat alleen laat doen. Spijtig.’

3. Het Idee

Dinsdagavond laat plofte ik neer op mijn zitbank. Ik had zojuist gedocht, mijn trainingspak aangetrokken en mijn bezwete kleren in de wasmand gedaan. Met genoegen schonk ik een Saison Primis in en hoopte dat het lokale brouwsel zou inwerken op mijn pijnlijke spieren. Mijn afgeladen auto bevond zich nog op de oprit; ik had ervan af moeten zien de kistjes direct uit te laden bij het onderkomen van Oud-Edegem. De telefoon rinkelde.

‘En? Gelukt?’ Het was Christien, onze kordate voorzitter. Ze onderbrak mijn klaagzang en opperde dat dit nu eenmaal mannenwerk was. Hoe vaak hanteerde zij niet de spade als stadsarcheoloog? En ze had een idee. ‘Kijk, als deze verzameling portretten bevat van antieke Edegemnaars, dan is er ongetwijfeld plaatselijke belangstelling voor. We zouden kunnen inventariseren wie interesse heeft in een afbeelding van zijn of haar voorouders. En voor een bescheiden bedrag zou men zo’n portret door ons kunnen laten

vervolg *De tweede*©

afdrukken. De opbrengst kunnen we goed gebruiken om de collectie professioneel te conserveren. En om de kas te spekken.'

'Zeker!' antwoordde ik. 'Maar voorlopig lijken alle glasplaten aan elkaar vast te zitten. Bovendien moeten de namen uit het kasboek op onze website worden gezet. Geen sinecure, alles moet nauwkeurig worden ingeklopt.'

'Daar ga ik je bij helpen. En ik stuur morgenochtend versterking voor het transport. Dit gaat lukken. Welterusten. En nog bedankt!'

Ik keek nog een poosje voor me uit, prees brouwerij Magnus en nam me voor om morgen Google te raadplegen inzake glasnegatieven. Mijn bed lonkte.

4. Het Bezoek

Met grote zorgvuldigheid nam ik mijn deel van het kasboek van Veraelst over in de spreadsheet. Christien had een indeling gemaakt: het jaar van de opname, de achternaam van de geportretteerde, zijn of haar initialen, en het nummer van de plaat. Een weinig enerverende klus, maar een lichte zegen voor een naar gelijkmatigheid hunkerend gemoed als het mijne. In het gebouw waar onze oudheidkundige vereniging haar domicilie heeft, was het rustig. Op tafel stond een van de kistjes met negatieven uit het jaar 1870. De rest stond opgestapeld onder de statige trap in de hal. Het was al laat in de middag toen de deurbel ging: Marc.

'Zo, wat ik hoor ik nu? Jullie gaan munt slaan uit mijn goedertierenheid? Dan heb ik iets uit te leggen aan Jojanneke. Die was terughoudend toen ik voorstelde om alles aan Oud-Edegem te schenken.' Hij grijnsde en gaf me een duwtje. 'Nee, neem me niet zo serieus, man.' Hij keek naar het scherm van mijn laptop en naar het kasboek waarop een liniaal mijn vorderingen markeerde. 'Wat een werk, jongen. Jij bent toe aan een bierpauze. Weet je wat? Doe mij er ook maar een.'

Terwijl ik twee Black Indian Pale Ales uit de koelkast lichtte, deed ik verslag van mijn digitale speurtocht naar informatie om de platen van elkaar te kunnen scheiden.

'Er is niet echt iets bruikbaar te vinden,' zei ik. 'De omstandigheden op jouw zolder hebben er waarschijnlijk aan bijgedragen dat de boel nu aan elkaar vastzit. Meer dan anderhalve eeuw zomerwarmte en winterkou hebben niet veel goeds gedaan. Maar pessimistisch hoeven we niet te zijn, denk ik. De grote archieven in dit land lijken vaker met dit bijltje te hebben gehakt.'

'Is het zo ingewikkeld?' zei Marc. 'In principe is de analoge fotografie toch nooit veranderd? Belichten, ontwikkelvloeistof, een stopbadje en veel water om de chemicaliën van het papier af te spoelen. Een kind kan de was doen.' Hij wierp een blik in het kistje. Met twee handen lichtte hij het blok eruit. 'Vertrouw je me?' Ik keek hem vragend aan. Marc liep met zijn vracht naar ons keukentje. Daar legde hij de glasplaten op een theedoek. Hij pakte een teiltje, deed er wat afwasmiddel in en zette de kraan open. Hij knipoogde naar me toen hij het blok in het schuim liet zakken en zei: 'Dit laten we een uurtje zo staan.'

5. De Ontdekking

'Hoe weet ik of, laten we zeggen, mijn overgrootvader is gefotografeerd door Veraelst?' zei Marc terwijl hij door het kasboek bladerde en zich het bier liet smaken. 'Als je zijn geboortedatum en achternaam weet, dan wijst de database uit of die combinatie is gekoppeld aan een glasplaat. Een match biedt vrijwel volledige zekerheid dat de man op het beeld jouw overgrootvader is. En als de initialen ook nog kloppen, is elke twijfel uitgesloten.'

'En jij zit dat allemaal in te kloppen? Amai, jullie gaan rijk worden! Ik zal verslag doen aan Jojanneke. Die zal het me niet meer kwalijk nemen dat ik ons bezit

vervolg *De tweede*©

heb weggeschonken aan bevlogen en geldbeluste amateurhistorici!’ Hij lachte. ‘Hee, zonne, mijn glas is leeg – mag ik er nog een op kosten van de zaak?’ Ik liep naar het keukentje terwijl Marc verder bladerde in de administratie van Veraelst. Op de terugweg botste hij bijna tegen me op. Hij droeg het kasboek opengeslagen mee. Zijn vinger drukte strak op een pagina om iets aan te geven. Hij pakte het flesje niet aan. Zijn gezicht was bleek. Bij zijn vinger stond:

T. Sr. & T. jr. & V. van Gogh (Zundert, NL)

6. Zwart Kroos

De flesjes bier stonden onaangebroken op tafel. Marc had plaatsgenomen achter mijn pc. Het koord van zijn leesbril hing nutteloos op zijn borst. Zijn vingers vlogen over het toetsenbord. In de weerkaatsing van zijn bril zag ik de witte pagina van Wikipedia verschijnen.

‘Vincent van Gogh, geboren op 30 maart 1853, te Zundert.’ Hij krabbelde het op een stuk papier. En in welke doos zit de plaat?’ Ik keek in het kasboek.

‘Eh ... in de doos van het jaar 1870.’ Hij staarde even naar de muur.

‘Toen was Vincent zeventien jaar.’

‘En die T’s? Theo, zijn broer, uiteraard. En die andere T?’ Marc boog zich naar het scherm.

‘Theodorus, hun vader.’ Marc keek naar buiten met halfopen mond. ‘Wat deed vader Van Gogh met zijn zoons in Edegem? Dat ligt zo’n vijftig kilometer ten zuiden van Zundert. Familiebezoek? Een uitstapje? Bezocht Theodorus een collega-predikant? Wacht, op zondag liet je je niet fotograferen. Het moet een doordeweekse dag zijn geweest.’ Hij nam zijn leesbril en kauwde op een pootje. ‘Waar is die doos?’ Ik wees met mijn duim naar de stapel onder de trap.

De stoel van Marc schraapte luid over de stenen vloer. Hij gleed langs me heen en liep op een draf naar de

hal. Hij pakte een kistje en las het etiket.

‘1864! Hier! Pak aan en zet weg.’ Ik stapelde de kistjes op in de hal terwijl Marc ze een voor een bekeek.

‘Nondeju! Had je ze niet wat praktischer kunnen opstellen? Dit is toch geen systeem?’ De stapel in de hal groeide. Marc zat op zijn knieën en bekeek bij het licht van zijn telefoon hijgend de laatste kistjes.

‘Waar is 1870? Godnondeju! Zijn dit ze allemaal?’

‘De keuken!’ zei ik.

‘De keuken? Nee! Dat kan niet waar zijn!’

Het teiltje stond op het aanrecht. De laag zeepschuim was opgelost en had plaatsgemaakt voor een dof donker oppervlak, alsof iemand wat roet op het water had gestrooid. Marc maakte een opening die onmiddellijk dicht vloeide toen hij zijn vingers terugtrok. Hij staarde naar de grijze drab die aan zijn hand kleefde. Met zijn schone hand deed hij een tweede poging. Hij betastte geconcentreerd de glasplaten. Langzaam kwam zijn hand weer boven met een druipend plaatje. Het was schoon op een zwart flardje na. Maar ook dat deeltje gleed langzaam van het glas in het zwarte kroos. Meer vergeefse pogingen volgden en daarop besloot hij het teiltje leeg te gieten. Hij plaatste het terug op het aanrecht en staarde naar de proper glanzende plaatjes die niet langer een blok vormden.

7. De Schikking

Marc schonk zijn bier uit en zette zich weer achter het beeldscherm. Hij dronk zijn glas bijna leeg en opende daarna mijn flesje. Gedachteloos schonk hij zichzelf bij. Hij typte iets, las het en legde zijn handen op zijn gezicht. Op het beeldscherm stond een artikel uit een Nederlandse krant. Uit de kop was op te maken dat er slechts één erkende foto van Vincent bekend was. Hij zuchtte diep.

‘De plaat van de Van Goghs had Edegem eeuwige roem kunnen bezorgen. En ik had er een mooie duit

vervolg *De tweede* ©

---

aan over kunnen houden.’

Ik aarzelde en zei: ‘Pardon? De platen zijn het eigendom van Oud-Edegem, weet je nog?’ Marc zweeg en tuitte zijn lippen.

‘Ja, dat moet ik toegeven. Zeg, dit blijft onder ons, hè? Ik heb Jojanneke moeten overtuigen om de kistjes af te staan. Ze zal het me de rest van mijn leven nadragen als ze dit hoort. Laat de familie Van Gogh maar weg

uit dat digitale overzicht.’

‘Dat beloof ik je, Marc,’ zei ik terwijl ik mijn jas aantrok en naar de uitgang liep. ‘Op één voorwaarde. Het bestuur van Oud-Edegem wil de collectie opslaan in het huisarchief op de tweede verdieping. Als jij dat vanavond nog doet, hoeft Jojanneke nooit iets te weten.’ ■

In memoriam Dos Wijnhof (Thij Vervoort)

Thij Vervoort

Onlangs viel een kunstboekje in onze brievenbus: een eerbetoon aan Thij Vervoort, met gedichten van zijn hand en foto's van zijn kunstwerken. Opgemaakt en ons toegestuurd door Lia, zijn levensgezellin. De cover is al prachtig: die laat een brok steen zien in diepzwart en schilferend rood en vermeldt een van Thij's hartenkreten: "Ik kom van God! Waar ligt jouw oorsprong?"

De wereld stopte niet met draaien, maar toch: een van onze zeer gewaardeerde verhalenschrijvers liet ons achter in dit tranendal en maakt sinds 27 januari 2023 god en zijn meute engelen hierboven het leven lastig met indringende vragen en onbeschaamde commentaren. Ik heb het over Thij Vervoort, in schrijfmiddens bekend onder zijn *nom de plume* Dos Wijnhof. Het spijt mij nog altijd dat ik deze erudiete en onbarmhartig grappige schrijver veel te laat in mijn leven ben tegengekomen.

Marc – Hostwriter

En ik Marc, kende Dos sinds jaren. Wij vlogen elkaar schuimend van enthousiasme in de haren op Schrijven Online in de Wekelijkse Schrijfopdrachten. Lia wist mij later te zeggen dat Dos zo kon lachen om onze scherpe duellen. Een verlaat, maar groot cadeau. Reikhalzend keek ik altijd naar hem uit; het was onvolkomen als Dos niet reageerde ...

Mili - Hostwriter

Begin 2022 vroegen wij Thij om een verhaal voor Twist kwartaal 2. Hieronder een greep uit onze conversaties:

Thij:

Lief Mili en Marc,
nu maken jullie me toch verlegen. Ik schrijf niemendalletjes voor de vuist weg en jullie nodigen mij uit een verhaal te schrijven voor een literair tijdschrift. Alsof ik in het diepe gegooid word zonder de zwemkunst meester te zijn. Dat wordt luchthappen.

Ik was gestopt met roken, maar vond deze uitnodiging een goede aanleiding om weer te beginnen. Anders kun je dit toch niet verwerken?! Bij de Spar gauw twee doosjes (5 st.) Mehari's gekocht. Kortom, ik ben even uit balans.

Hostwriters (Mili):

Lieve DosDos,
Ga er gewoon voor, en dat ga je ook doen lees ik, ik heb je jaren gelezen, het trappen tegen de Kerk tot aan je bacchanalen. Gerrit en Groenland ontsnapt mij ook niet.

Koop een slof sigaretten om je komende verhaal te doorkomen, de Spar is nu echt uit, je kunt ook minder dan 2.000 woorden schrijven, het is het maximum, 1.500 is een beetje het minimum.

Ik zal op je apenheid zitten, iedere vlo eruit halen, Marc zal je een verhaal-analyse geven en mee redigeren op zijn eigenste mannelijke manier.

In memoriam Dos Wijnhof (Thij Vervoort)

Thij:

Lief Mili en Marc,
Ik verkeer in twijfel en hoge nood. Voor de derde maal ben ik begonnen aan een verhaal. Telkens heb ik het een dag laten rusten om het met enige afstand te kunnen beoordelen. Onderwijl las ik hier en daar in jullie Twist, wat mijn onzekerheid alleen maar voortstuwde. Wát een literair gehalte heeft jullie blad. Daar kunnen jullie mij, op mijn ongeletterde, boerenklompen toch niet tussen plaatsen. Dat wordt toch geen reclame voor jullie blad, bedenk ik me en duik beschroomd onder de keukentafel, die enig bescherming biedt.

Hostwriters (Mili en Marc):

Lieve Dos alias Thij,
Doe eens lief tegen je vrouw; vrouwen kunnen niet tegen chagrijn. Schenk haar een glas dieprode Picpoul-de-Pinet in, kroel door haar krullen, daar wordt ze gelukkig van.
Marc wrijft in zijn handen van plezier, in een gehucht dat Edegem heet, om reden van jouw beginzinnen. Hij kijkt opgewonden uit naar het vervolg.
En Mili? Zij ondergaat stormen aan de kust, rukwinden die haar door haar opengewerkte kousen omverblazen.
Ga door, Dos, ga toch vooral door ... echt ... serieus.
We gaan voor je en enige redactie zul je niet schuwen.

***

Met de goedkeuring van Lia, plaatsen wij enkele gedichten en foto's.

Dit was haar antwoord op onze vraag om Thij in dit Twist-nummer te zetten:

(...) Ik vind het een eer dat jullie iets van zijn werken in Twist gaan plaatsen.

Ben heel benieuwd wat jullie kiezen. Laat mij verrassen.

Mijn God, wat is dat artikel in Twist, destijds een moeizame bevalling voor hem geweest.

Hartelijke groet,
Lia

Mensen als Thij leven eeuwig voort ...

Thij Vervoort 01/02/1944 - 27/01/2023

In memoriam Dos Wijnhof (Thij Vervoort)

De Wijngaard hof

Uit gestolde tijd bedolven
De tijd tot staan gebracht
Nieuwe agenda, eeuwen oud
Boorwespen hebben er als mijnwerkers hun nesten in
geboord
De tand van de nieuwe tijd heeft er zijn schilferige
sporen in achtergelaten, als poeder hoopt het zich
op aan de voet van de muurseconden en minuten
van miljoenen jaren her
Oude klok, miljoenen jaren worden hier verweerd, als
mesozoïsch poeder, fossiele schelpen
Het gebeurt vanzelf, erosie
Postume godsvrucht, als een bidprentje van
verstorven schepsels
Teksten als geheimschrift, woord voor woord
beschreven, als betreft het een hagepreek
Zwijgend geeft de mergelmuur zijn geheimen prijs,
wordt het versteende graf geopend
Als een bastion omarm je mijn tuin
Als de muur van een historisch museum
Muren van gestolde historie, okers in alle tinten
Staren ... bestaren

In memoriam Dos Wijnhof (Thij Vervoort)

Tinnitus

de dag is nog zo jong als het morgenlicht
ik voorvoel het ontluiken van een hekeldicht

de duif die kirt en koert
de eend kwik, kwek en kwakt
de valk krijst en kiekert
de kraai krast en koldert
en de kip kakelt en kokkelt
de mussen kwetteren en de mezen kwelen ...
al dat gekir, gekras, gekrijs is niet te smoren
het klinkt mij als tinnitus in de oren ■

verhaal *Het verdomde blokje om*

Mili van Veegh

‘Het verdomde blokje om’ ...
 Neem enkele cursiefjes van Carmiggelt, haal er het licht sarcastische uit, gooi het in een pot zwartgeblakerde stevige kruiden, roer erin – niet met een godvergeten plastic spatel - maar met met een oerdegelijke hardhouten spaan en je krijgt een nauwelijks te temmen ooggetuigenverslag over mensen die de absurdistische grens van het leven voorbijgeschreden zijn en alleen nog leven op een mengeling van gewoonte en vergetelheid. Mili geeft zonder enige verbloemdheid en gêne weer wat ze ziet, hoort, ruikt, voelt en denkt. Het resultaat kwakt je de ene keer als een natte dweil in het gezicht, de andere keer merk je tot je verbazing dat je ongegeneerd zit te lachen. Hoewel de algemene teneur er een is van bodemloze tristesse, zie je ook de twinkende ondeugd van de beschouwster die er toch maar het beste van maakt.

Waar anderen zich in alle bochten wringen om ‘origineel’ te zijn met een ‘unieke schrijfstijl’, vloeit het bij Mili als gegoten uit de pen. ‘Het verdomde blokje om’ is het werk van een schrijfster die de tijd vervloekt.

Een hard zwart notitieblokje zeilde, samen met ‘De Vreemdeling’ van Albert Camus, van een boekenplank naar beneden. Beide even groot en even absurdistisch. Camus die zei dat het leven geen zin heeft, geen hoger doel en dat er geen reden is dat wij bestaan. Aan de weigering van zijn hoofdpersoon Meursault zich aan te passen aan de normen van de maatschappij, voldoen ook de personages die ik optekende in mijn harde zwarte notitieblokje.

Ik leerde ze kennen; ze leven, of niet meer, niet ver van mij vandaan, de meeste tijd brengen ze door, buiten op een bankje. ’s Nachts worden ze in een tehuis gedaan.

Graag vertel ik over de meest illustere.

Dirk-Jan, de monocleman

Het is duidelijk dat Dirk-Jan zich distantieert van het plebs als Piet en Mien. Hij kijkt niet eens naar ze door zijn monocle. Het grauw voelt instinctief aan dat zij moeten wijken wanneer Dirk-Jan plaatsneemt op het bankje.

Dicht naast hem staat zijn leren koffer en daar bovenop een kop koffie. Ernaast ligt een appel en een aardappelschilmesje.

‘Ik zag oranje en witte bloemen in Namibië en dook naar oesters met zwarte parels in Frans-Polynesië,’ zegt hij tegen niemand.

Het hoofd gebogen onder zijn gleufhoed, in een halve krul over zijn rollator, maakt hij met zijn mesje stekende bewegingen naar roekeloze passanten.

Op gepaste afstand zit Piet van wie de grijze borstharen oplaaien in de laatste zonnestralen. Zijn buik is verpakt in een tierig houthakkershemd.

Ik voel me gevangen in hun levensverhaal en zeg: ‘Goedemiddag.’

Traag heft de monocleman zijn hoofd, hij heeft een langgerekt gezicht en

vervolg *Het verdomde blokje om*

ontbloot gebrokkelde tanden.
Ik wil naast hem zitten en vragen naar zijn leven.

Piet, de vieze man

Zelden komt hij van het bankje af. Laatst stond hij wel zomaar op de hoek van mijn straat, met zijn aardappelhoofd turend in de verte. Het voelde alsof hij oprukte.

Als ik door zijn straat en langs hem loop, is hij altijd hoegenaamd bloot. Door weer en wind zijn zijn broekspijpen opgestroopt en wiegt zijn borsthaar op de luchtstromingen die ik veroorzaak.

Zijn blik uit pittenogen brandt eerst mijn borsten in en dan mijn kuiten. Ik weerhoud mij ervan een muntstukje in zijn vlezige vooruitgeschoven onderlip te schuiven. Mocht Piet met het vieze gezicht al achter de ramen van het tehuis staan, loopt hij heen en weer alsof hij erop wacht mij te bespringen. Dan kwijlt hij.

Ik ben gestopt hem gedag te zeggen. Ik ga een blokje om.

Romana, de genotvolle

Rusteloos rijgt ze hartenkralen aan een elastiekje, altijd met haar benen wijd gespreid. De zondag is het bankje van haar en haar missaal waaruit zij luid citeert als zij geen armbandjes maakt. Voor haar voeten liggen ijspapiertjes.

‘Kopûh?’ vraagt ze gleyig aan iedere man die voorbijkomt, vrouwen negeert ze volkomen.

‘Ik wil met de boot naar Suriname!’

Laatst was ze er met Piet, de aardappelhoofdman, vandoor gegaan die haar een bootkaartje had beloofd. Ze werd teruggevonden in de Scheveningse bosjes, haar veelkleurige rokken opgetrokken, haar blik gelukzalig. Romana heb ik niet gedag kunnen zeggen.

Fiep en haar dode broer, haar geliefde, Bertus, en haring

Een nog onbekende bewoonster van het tehuis spreekt me aan als ik voorbijloop.

‘Ik heet Fiep.’ Haar linkermondhoek gaat tot aan haar linkeroor.

‘Me broertje is dood, hij leg in een kist.’

‘Nee toch,’ zeg ik, ‘hoe kan dit nu?’

‘Hij at te veel stroopwafels, ook in z’n auto.’

‘Is hij dan achter het stuur doodgegaan?’

‘Nee joh, gewoon in de woonkamer. Hij viel keihard op z’n bakkes.’

Fiep maakt plofgeluiden en laat zich van haar stramme benen vallen. Dwars over haar stijlvolle rollator.

‘Blijf toch staan alsjeblieft,’ zeg ik haar.

‘Ik wil naar me broertje.’

Ik aai over haar watergolf en wil doorlopen.

Fiep grauwet dat ik moet stoppen. In de stilte die valt, kijkt ze me geringschattend aan. Van boven tot onder.

‘Weet jij wel dat ik gezwachteld ben?’

‘Waar dan?’

‘An me voet, dat zie je toch. Kijk die petoffels.’

‘Zo hebben we allemaal wat,’ zeg ik verbazingwekkend origineel.

‘O ja? Ik heb verder niks an me lijf, hoor. Me broer wel, die is dood.’

Midden op het zebrapad blijft ze stilstaan.

‘Fiep, loop door, er staan auto’s te wachten.’

‘Ik ken niet zo goed lope.’

‘Je kunt het wel,’ en na tergende minuten krijg ik haar aan de overkant.

‘Zeg Fiep, wie is er nu toch laatst doodgegaan in het tehuis?’

‘Dat zeg je niet, je zeg overlede. Een jonge, die stopte met ademhale.’

‘Was hij je vriend?’

vervolg *Het verdomde blokje om*

‘Nee joh, dat is Bertus, die woont in de Goudsbloemlaan en komt ook in me kerk.’

Ze maakt een weids armgebaar.

‘Hij heb een kale plek op ze hoofd. Hij is jongûh,’ ze straalt, ‘maar ik geef hem nog geen handje.’

Dan is het winter en blauwe kou heeft het bankje in zijn klauwen. Ik beeld me in dat de bewoners van het tehuis binnen hutje mutje van bouillon slurpen. Niet Fiep.

Zij staat beklemd tussen de zware voordeur met haar rollator, de dranger heeft haar bril gebroken.

‘Ik wil naar Bertus,’ bekt ze me toe. ‘Me busje komt zo.’

Ik help haar uit haar benarde positie en trek aan haar bloemetjesjack. ‘Waar is je mooie mantel toch, Fiep?’

Ze negeert me straal en zegt: ‘Weet jij wel dat Bertus je wil zien, ik heb over je gepraat.’

‘O,’ zeg ik beteuterd, ‘straks gaat Bertus mij nog leuker vinden.’

Het is weer lente en Fiep staat op de stoep; haar oogleden springen als elastiekjes tegen de zon.

‘Waar was je,’ roep ik overenthousiast, ‘ik heb je in geen maanden gezien.’

‘Ze hebbe me opgeslote in me kamer, d’r was een virus.’ Ze krijgt het woord moeizaam uit haar mond, ‘ze vielen as vliegen.’

‘En wat deed je op je kamer?’

‘Ik heb Bertus twee keer gebeld.’

‘Ah, ben je nog verliefd op hem,’ kwebbel ik door.

Haar linkermondhoek raakt niet meer haar linkeroor, maar krult zich om haar linkeroorschelp.

‘Ik hou van haring.’

‘Is Bertus dan een haring,’ vraag ik zogenaamd geestig.

Fieps neus begint te lekken en ik loop door.

De vrouw van de vlezige lippen met een sigaret ertussen

Geregeld hoor ik de tweetonige sirene van de ambulance, gevolgd door het geluid van huilende bewoners. Plekken vallen open, op het bankje neemt vers bloed plaats.

‘Hebbie ’t nie koud met die ope kouse?’

De vrouw die me aanspreekt, zit onder een stralende zon, ineengedoken in een coltrui en twee jassen. Haar mond is als een vlezige grot, dikke vochtige lippen bewegen er rusteloos rondom.

Zij trekt aan één stuk door aan een sigaret, as kegelt op haar glimmende broek.

‘Weeg nog maar vijfenveertig, vroegâh honderd.’

‘Ik zie het,’ zeg ik en bezie haar graatmagere handen. Draadjes kwijl die haar lippen verbinden, vangen het zonlicht als zij aan de opgerookte sigaret trekt.

‘Rook je altijd hetzelfde merk?’

‘Pall Mall, ik ken geen sjekkies meer rollen. Ik wil die vuiligheid uit mijn lijer.’

‘Ach, rook toch lekker door, wat let je?’

Ze verzinkt in zichzelf en werpt me dan een vuile blik toe.

‘Wat is er, staan mijn kousen je nog steeds niet aan?’

‘Er staan varkenswangetjes op het menu vanavond, dat mot ik niet.’

‘Blaas ze op,’ zeg ik haar, ‘en geef je over aan de Saroma.’

Het was tijdens ons laatste contact dat de vrouw van de voluptueuze lippen waartussen zij sigaretten kwakte, vroeg of ik ook rookte.

‘Ja,’ zei ik, ‘drie pakjes per dag.’

De boot was aan, ze werd woedend omdat zij van de leiding nog maar tweeënehalve sigaret per dag mocht roken, buiten op het bankje. Ook had zij het nog niet voorzien op mijn opengewerkte zwarte kousen. Te dellerig was haar mening.

Of ik in godsnaam door wilde lopen.

Niet veel later, ik maakte mijn verdomde blokje om,

vervolg *Het verdomde blokje om*

stond een lijkwagen voor het tehuis. De vlaggen omgebogen, de motorkap en de zijschermen ontwricht. ‘Wie is omgekomen,’ gilde ik naar de leiding die met plastic hartjes en plastic bloemetjes op de stoep stond. ‘Sidonia,’ riepen ze in koor, ‘de vrouw die maar doorrookte.’ Ze meesmuilden naar elkaar en keken mij hoogst meewarig aan.

Op dat precieze moment klonk een krak op uit de vernachelde lijkwagen. De blote voeten van Sidonia staken uit de achterkant van haar kist in printfolio.

Voor geen dode meer of minder vervaard, drukte de leiding met hun in plastic gestoken handen haar knieën op tot aan haar nog smachtende lippen.

‘Jullie hebben haar omgebracht,’ schreeuwde ik, ‘met jullie verdomde plastic bordjes en lepeltjes en haar duurzaam zeggen wat ze wel of niet mocht doen. Ik haat jullie!’

De leiding verklaarde mij persona non grata.

Jut en Jul

Op het puntje van het bankje zitten wel Jut en Jul. Soms vergist zij zich en noemt hem: ‘Lul.’ Haar eerdere vriendje was op haar gebit gaan zitten.

Samen maken zij wandelingen. Hij, met een stijf been terwijl hij harde klinkers uitstoot die tegen de kasseien ketsen.

Zij, Jut, wezenloos van Jul, kijkt hem continu devoot door dikke brillenglazen aan. Ongeacht de temperaturen buiten draagt zij een wollen trui, met in de breedte oranje en witte banen, die goed haar gemoed doen uitkomen.

Het is duidelijk, de leiding heeft nu een pleurishekel aan me. Iedere rood-, zwart-, geel- of blankhuidige verzorger die uit het tehuis komt, zegt ‘kssst’ tegen me als ik voorbijloop.

Als het donker is, kom ik lekker terug. Plet mijn neus tegen de bewasemde ramen en zie Jut in haar eeuwige trui en Jul met zijn dwarsliggende stijve poot.

Ze spelen met puree achter de ramen. Vanaf hun plastic bordjes. Zij schiet klodders in zijn spaarzame haren, hij kleddert haar trui vol. Ze lachen niet.

Dan onthult zich een Shakespeariaans liefdesdrama voor mijn ogen. Jul parkeert zo ver als hij kan zijn been van zich af en legt liefdevol een roze gehaakt kappersmanteltje over Juts banentrui. Tussen omver geduvelde koffiebekertjes liggen haarborstels.

‘Niet die, die zit vol met borsthaar van Piet!’

Jut geeft Jul een schuier met op de bovenkant een plaatje van een luipaard. ‘Dit is mijn klittenborstel.’

Met oneindig voorzichtige slagen gaat Jul door haar krullen heen. Zijn loskomende snot valt in lichtgevende pareltjes op Juts manteltje.

Langzaam ontspant zij zich, nadat zij veel en hard heeft gegild omdat Jut zo trok en haar hoofd glijdt tegen zijn buik om er te blijven liggen.

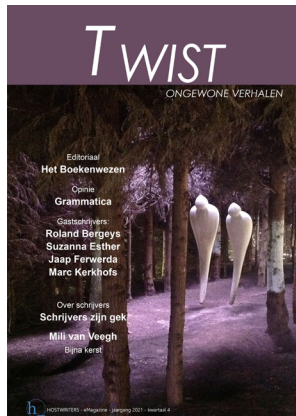
Tot slot

Het is heet geweest, bewoners van het tehuis liggen in wanorde over het bankje.

Een dunne matras, grijs met gele kringen, schommelt op een bult grofvuil. Over de stoep liggen nog meer matrassen met bloedvlekken aan de zijkant. Hoe bloed je aan de zijkant, peins ik. Aan een scharnier van een kastdeel hangt een plastic zakje met krulspelden. Kleefpasta steekt uit een verloren zwarte sok. Uit een groene betonnen afvalbak piept een bruinbevleete luier.

Aan de binnenkant van het voordeurraam zijn roltongen geplakt met een foto van de monocleman die zeker jarig is. Hij draagt een potsierlijk puntmutsje. ■

TWIST: De serie

Ben je gecharmeerd van ons concept en wil je een euro of wat doneren voor het lezen van ons eMagazine?

EEN UITGAVE VAN

HOSTWRITERS